

CASTELLS CATALANS

Nom del castell: Canyelles
Data de construcció: XV
Municipi: Canyelles
Comarca: Garraf
Altitud: 140 m
Coordenades: E 1.722814 N 41.287126
(Geogràfica - ETRS89)
Com arribar-hi: situat dins el nucli urbà de Canyelles.

El castell de Canyelles és una edificació del segle XV que presideix la garrafenca vila de Canyelles. Des del castell es domina una de les valls que hi ha entre la costa i la plana del Penedès i la via que comunicava Ribes i Vilanova amb Olèrdola i Vilafranca.

Història

Es tracta d'una construcció documentada del 1478, però basada possiblement en una torre de defensa més antiga (documentada ja al 976) vinculada al castell d'Olèrdola. La importància d'aquesta fortificació al llarg de la història ha estat com a protecció auxiliar del castell d'Olèrdola, alhora que contribuïa a defensar la ruta natural entre Vilafranca del Penedès i el mar (Vilanova i la Geltrú).

Fins a principi del segle XII, el castell de Canyelles, sota Olèrdola, se situa entre el món carolingi del nord i l'islàmic del sud. Però aquesta terra independent dels uns i els altres cau en mans dels almoràvits, que, el 1107 deixaren despoblada tota la província i envaïren el castell d'Olèrdola que ja no se'n va aixecar més. Canyelles va reforçar la seva funció de clau de pas entre la costa i l'interior. El poder del castell s'exercia, en temps de pau, cobrant el dret de pontatge per damunt de la riera.

El castell ha estat històricament propietat dels barons de Canyelles, els quals tingueren un gran prestigi sobretot al segle XIII. El 1200, Dalmau Canyelles fou castlà de Vilafranca. Posteriorment, ha passat per molts propietaris.

CANYELLES

El rei Joan I el va lliurar, l'any 1393, a Guillem de Sagarriga, que era cirurgià de la casa reial. Al cap de poc temps, va passar a una família benestant, els Marquet, que el van mantenir durant diverses generacions. Posteriorment va passar a mans de la família Terrè. L'any 1769, un reial decret de Carles III va confirmar l'antiga baronia a favor de Raimunda de Minguella Terrè i Boateilla. Raimunda va contraure segones núpcies amb Domènec-Jeroni de Bouffard, un súbdit francès. Ferran de Bouffard i Dagués va heretar el castell de Canyelles l'any 1855 en morir el seu pare, Ramon Josep.

Com a fet important, Ferran va continuar les obres de restauració que el seu pare havia iniciat l'any 1852. També va ampliar la sagristia de la capella i va rematar la muralla davantera, obres que va acabar l'any 1858. L'any 1889, va obtenir oficialment el títol de baró de Canyelles, quan era rei d'Espanya Alfons XIII.

L'any 1920 la propietat va passar a Josep Escuder i Ferrer, procurador del baró. A mitjan 1930, castell i terres foren comprats per la família Reguera, que les va continuar explotant com a finca agrícola. Miquel Salinas i Bofill el comprà el 1982 i hi va fer importants reformes per adequar-lo per a residència familiar.

A l'any 1627, el bisbe Joan Sentís erigí en parròquia l'església de Santa Magdalena, situada al costat del castell.

Arquitectura

De la construcció existent al 1478 es conserva una torre de planta circular força alta. Té un diàmetre intern de poc més de 2 m i els murs tenen un gruix d'uns 135 cm a peu pla.

A la part alta les parets són molt més primes, d'uns 80 cm. Segons es veu en la paret superior, és feta de pedres gairebé sense treballar i més o menys arrenclerades. A la zona alta hi ha unes petites espitlleres. La porta principal es devia trobar a nivell del primer pis. A l'est de la torre hi ha un mur corbat d'un gruix de 1,2 m, que

podria pertànyer a la fortalesa medieval. Totes les sales i construccions modernes edificades al voltant de la torre són tancades per una muralla, també moderna que corresponen a les obres esmentades, dutes a terme fins l'1858 per Ramon de Bouffard.

Extret de *Catalunya Romànica*, vol. XX El Penedès, L'Anoia. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1992, p. 265

Jordi Gironès i Vilardebò
Desembre de 2013